

Op te bergen
in de band van
7 en 8 november 2000

Statenstuk 801

Moderne en sterke provincies

Advies: ter behandeling in de Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie op 18 oktober 2000

B-stuk

Behandeld door mevrouw N.Y. Del Grosso, telefoonnummer (0592) 365591
Portefeuillehouder: de heer S.B. Swierstra

Inleiding

In antwoord op de notities van de regering en de Raad voor het Openbaar Bestuur over de positie van de provincies in bestuurlijk Nederland heeft het Interprovinciaal Overleg (IPO) een notitie opgesteld waarin een brede visie wordt geven op de (wenselijke) inzet van de provincies en die de discussie niet alleen beperkt tot de regie- en arbitrage rol van de provincies.

Het gaat om een ontwerpnotitie. In provinciale kring zal hierover de komende maanden een gedachtewisseling plaatsvinden. In de vergadering van het algemeen bestuur van het IPO op 2 november a.s. zal een definitief standpunt worden bepaald voor de inzet ten behoeve van het Overhedenoverleg dat op 16 november 2000 plaats zal vinden.

De uitkomst van de discussie in de Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie zal door het Drentse lid worden meegenomen in de vergadering van het algemeen bestuur van het IPO op 2 november. De uitkomst van de statenvergadering van 7 en 8 november 2000 zal aan het IPO worden doorgegeven.

Advies

1. Instemmen met inhoud van de notitie Moderne en sterke provincies.
2. Instemmen met inbreng notitie in het Overhedenoverleg d.d. 16 november 2000.

Meetbaar/Beoogd beleidseffect

Provincies die op basis van gezag en de daarbijbehorende bevoegdheden hun taak uitoefenen als regionale en bovenlokale bestuurslaag, die gewenste maatschappelijke samenhang realiseren en daarvoor de noodzakelijke afwegingen kunnen maken.

Argumenten

- 1.1. *Uit het stuk blijkt de ambitie om de positie en bevoegdheden van provincies kritisch te bekijken en aan te passen aan de eisen die in deze tijd aan een regionale en bovenlokale bestuurslaag gesteld worden.*
- 1.2. *In de notitie staat de ook door de provincie Drenthe gewenste integraliteit van beleid voorop. De lijnen die worden uitgezet ten aanzien van de in de notitie genoemde beleidsterreinen, zijn beleidslijnen waarin de provincie Drenthe zich zou kunnen vinden.*
- 1.3. *De argumenten waarmee nadruk wordt gelegd op de beslissende rol, de zogenaamde "kroppendoorhakkingsrol", die de provincies hebben, naast de arbitrerende, coördinerende en integrerende rol, geven aan dat de provincies als democratisch gelegitimeerde bestuurslaag zeker bestaansrecht hebben.*

Uitvoering

Tijdsplanning

Inzet Overhedenoverleg d.d. 16 november 2000.

Financiën

N.v.t.

Monitoring en evaluatie

N.v.t.

Extern betrokkenen

N.v.t.

Communicatie

N.v.t.

Bijlagen

1. Notitie ten behoeve van discussie over Moderne en sterke provincies.
2. IPO-notitie Moderne en sterke provincies. (*niet digitaal beschikbaar*)

Ter inzage in de leeskamer

1. Rapport "Inrichting en functioneren openbaar bestuur", minister van binnenlandse zaken en koninkrijksrelaties.
2. Rapport "Bestuurlijk Kraakbeen", Raad voor Openbaar Bestuur.
3. Kabinetsreactie op het rapport Bestuurlijk Kraakbeen.
4. Rapport "Dualisme en lokale democratie", Staatscommissie Elzinga.
5. Kabinetsreactie op rapport Dualisme en lokale democratie.

Assen, 27 september 2000
Kenmerk: 39/6.16/2000009823

Gedeputeerde staten van Drenthe,

A.L. ter Beek, voorzitter
J.Th. Imholz, wnd. griffier

wa/coll.

Notitie ten behoeve van discussie over Moderne en sterke provincies

Inleiding

Een manco in de notitie is dat het startpunt van de discussie die moet worden gevoerd, niet duidelijk wordt vermeld. De reden waarom de provincies nu geen modern en sterk middenbestuur vormen wordt niet duidelijk gemaakt in de notitie. De ontwikkelingen en resultaten van belangrijke initiatieven die de laatste jaren ingezet zijn, zoals het project "Provincies van de Toekomst", lijken onvoldoende uitgangspunt te vormen voor het ontwikkelen van nieuwe initiatieven ten aanzien van bevoegdheden en positie van de provincies. De uitkomsten van evaluatieonderzoek naar de effecten van het project Provincies van de Toekomst, maar ook andere provinciale initiatieven, zoals bijvoorbeeld in Drenthe de Standaard van Zeegse, zou deel hebben moeten uitmaken van deze notitie. Provincies zijn in staat de ontwikkelingen uit het verleden te evalueren en daar een les voor de toekomst in te zien en op deze wijze tot de goede initiatieven te komen in antwoord op maatschappelijke en bestuurlijke ontwikkelingen. Geen oude wijn schenken in nieuwe zakken.

Opmerkingen bij hoofdstuk 1 *Ontwikkelingen in de rolopvattingen van de provincies*

In de inleidende paragraaf wordt gesteld dat de provincie de aangewezen bestuurslaag is om regionale en bovenlokale problemen op te lossen. In het Drentse geval is dit zeker het geval. In provincies met grote steden, zoals Noord-Holland en Zuid-Holland zal de rolopvatting van de provincies anders liggen. Deze provincies maken melding van het feit dat zij steeds meer een bestuurslaag voor het platteland dreigen te worden. Duidelijk is natuurlijk dat het beleid ten aanzien van de overgang van een stedelijk naar een landelijk gebied een taak is die bij uitstek in de portefeuille van de provincies thuishoort.

In de tweede paragraaf (1.2) wordt gedetailleerder uiteengezet waarom het provinciale "het uitgelezen niveau is voor het realiseren van maatschappelijke samenhang en het maken van de daarvoor noodzakelijke afwegingen". In deze paragraaf worden algemene tendensen genoemd. Deze worden echter niet vertaald in concrete (meetbare) doelstellingen. Het tweede hoofdstuk, waarin sectorsgewijs een aantal beleidsterreinen worden behandeld, is erg beschrijvend. In deze hoofdstukken wordt ten aanzien van genoemde beleidsterreinen niet voldoende duidelijk gemaakt wat er nu precies niet goed gaat en waarom dat niet goed gaat, wat dientengevolge zou moeten veranderen en wanneer zijn resultaten en effecten positief te beoordelen.

Ten aanzien van het beleid inzake het Comité van de Regio's is het belangrijk te vermelden dat als er sprake zou moeten zijn van directe beïnvloeding van het Europese beleid, dit gaat via de structuur van het Huis der Provinciën te Brussel.

Opmerkingen bij hoofdstuk 2 *Nadere oriëntatie op de ontwikkeling van de provinciale rol*

De recente ontwikkelingen van de provinciale rol op een aantal beleidsterreinen die in het hoofdstuk worden aangegeven zijn vergeleken met de beleidslijnen die de provincie Drenthe op deze terreinen heeft uitgezet.

2.1 *Ruimtelijke ordening* en 2.2 *Water*

De zelfstandige projectprocedure zou gezien kunnen worden als een uitgelezen mogelijkheid voor de provincies om net als Rijk en gemeente bij de uitvoering van een project betrokkenheid te kunnen behouden. De provincies kunnen in dat geval veel slagvaardiger optreden.

2.3 *Verkeer en Vervoer*

De visie opgenomen in de notitie is in belangrijke mate in overeenstemming met het Nationaal verkeers- en vervoersplan (NVVP). De nadruk op de concretisering van de afspraken geeft aan dat de provincies betrokken willen blijven bij de opstelling van de strategisch inhoudelijke agenda op dit beleidsterrein.

2.4 Landelijk gebied

Deze paragraaf past in het beleid ten aanzien van het landelijk gebied dat door de provincie Drenthe is ingezet. In dit verband dienen echter de contacten met de gemeenten niet vergeten te worden. Initiatief van onderaf moet zeker ook gestimuleerd blijven worden, zoals dit bijvoorbeeld in het Drentse Hunzedal-project het geval is.

2.5 Milieu

De dwingendere formulering van de regisseursrol in het eerste hoofdstuk (strategisch en procesmatig sturen van de aanpak van regionale vraagstukken) heeft directe consequenties voor het milieuplanstelsel, dat thans uitgaat van het ontbreken van doorwerking. Het is goed dat bij de regisseursrol de sturing wordt versterkt. Dat ontbreekt in milieusituaties (planning, handhavingssamenwerking), waarin derden soms minder geneigd zijn tot samenwerking op vrijwillige basis. Het speelt ook bij wederzijdse monitoringsverplichtingen. In de inleiding zou een zinsnede kunnen worden opgenomen dat de huidige maatschappelijke (en milieu)problemen steeds meer een regionale component vertonen. De provincie komt daarbij eerder in beeld.

In de eerste alinea kan nog worden opgenomen de regie ten aanzien van het gebiedsgericht milieu. Dat is bij uitstek het terrein waar de provincies in de afgelopen jaren de regierol hebben waargemaakt. Essentieel dat dit begrip bij de regierol ook wordt vermeld. In de tweede volzin na "nagestreefd" opnemen: en in een aantal provincies via omgevingsplannen al gerealiseerd. Het IPO stelt dat de ongewenste spagaat (bladzijde 17) niet alleen kan worden opgelost met regelgeving, maar duidelijk moet zijn dat juridische knelpunten wel versneld moeten worden opgelost. Het is de vraag of de laatste genoemde commissie wel een goede toevoeging is aan de huidige overlegstructuur. Een nieuw overlegforum naast de bestaande ambtelijke adviesstructuur en het bestuurlijke milieugedeputeerdenoverleg is overbodig en ongewenst. Met name bestuurlijk lijkt dit op een brevet van onvermogen, terwijl bijvoorbeeld enkele bestuurlijke conferenties vanuit het milieugedeputeerdenoverleg met inbreng van andere beleidsterreinen veel meer draagvlak zouden kunnen creëren.

2.6 Zorg en 2.7 Jeugdzorg

De keuze voor regionale vraaggerichte sturing in de zorg en voornemens ten aanzien van de jeugdzorg vallen samen met het Drentse beleid inzake.

2.8 Economie

De ruimtelijke en economische ontwikkelingen voor de drie noordelijke provincies zijn vastgelegd in het Kompas voor het Noorden. Daarin zijn ook de financiële kaders opgenomen. Dit maakt de speelruimte voor de drie noordelijke provincies anders dan de overige provincies.

2.9 Bestuur

De gevraagde provinciale bevoegdheid tot aanwijzing en oplegging van intergemeentelijke samenwerking dient te worden gehandhaafd, aldus het IPO. Uit interprovinciaal overleg blijkt dat van deze bevoegdheid weinig gebruik wordt gemaakt. De vraag kan gesteld worden of het hier niet gaat om de mate waarin een provincie het gezag heeft om een probleem tot een goede oplossing te brengen.

Dit geldt evenzeer voor de generieke terugvaloptie, de mogelijkheid om dringend te kunnen optreden, die het IPO voor de provincies wenst. Het IPO ziet deze optie als een goede aanvulling op de al bestaande bevoegdheden. Echter, de kracht van een provincie zou erin moeten liggen, dat op basis van haar gezag en de wijze waarop zij haar bevoegdheden gebruikt, zij haar regierol op een goede manier kan vervullen.

Provinciale staten van Drenthe;

gelezen het voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe van 27 september 2000, kenmerk 39/6.16/2000009823;

BESLUITEN:

- I. in te stemmen met inhoud van de notitie Moderne en sterke provincies;
- II. in te stemmen met inbreng van deze notitie in het Overhedenoverleg d.d. 16 november 2000.

Assen, 8 november 2000

Provinciale staten voornoemd,

, griffier

, voorzitter

wa/coll.